

P6_TA-PROV(2009)0309

Naiste õigused Afganistanis

Euroopa Parlamendi 24. aprilli 2009. aasta resolutsioon naiste õiguste kohta Afganistanis

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma eelnevaid resolutsioone Afganistani kohta ja eriti oma 15. jaanuari 2009. aasta resolutsiooni ELi eelarvest Afganistanile eraldatud vahendite kontrolli kohta¹;
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi Afganistaniga suhtlemiseks loodud delegatsiooni ja Wolesi Jirga (Afganistani parlamendi alamkoda) 12. veebruari 2009. aasta ühisdeklaratsiooni;
 - võttes arvesse 31. märtsil 2009 Haagis toimunud Afganistani-teemalise rahvusvahelise konverentsi lõppdeklaratsiooni;
 - võttes arvesse NATO tippkohtumise deklaratsiooni Afganistani kohta, mille avaldasid 4. aprillil 2009 Põhja-Atlandi Nõukogu koosolekul Strasbourgis/Kehlis osalenud riigipead ja valitsusjuhid;
 - võttes arvesse Euroopa Liidu ja USA välisministrite 6. aprilli 2009. aasta ühisdeklaratsiooni Afganistani õigusloome kohta;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5,
- A. arvestades, et Afganistan on allkirjastanud mitu inimõigusi ja põhivabadusi käsitlevat rahvusvahelist dokumenti, eriti konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta ning lapse õiguste konventsioon;
- B. arvestades, et 4. jaanuari 2004. aasta Afganistani põhiseaduse artiklis 22 sätestatakse, et Afganistani kodanikel, nii meestel kui naistel, on seaduse eest võrdsed õigused ja kohustused, ning arvestades põhiseaduse vastavust Afganistani poolt ratifitseeritud rahvusvahelistele lepingutele;
- C. arvestades, et Afganistani perekonnaseadus sisaldab alates 1970. aastate lõpust teatud sätteid, millega tunnustatakse naiste õigusi tervishoiu ja hariduse valdkonnas, ning arvestades, et nimetatud seadust vaadatakse praegu läbi, et viia see kooskõlla 2004. aasta põhiseadusega;
- D. tuletades meelde, et 2002. aasta juunis loodi 5. detsembri 2001. aasta Bonni kokkulepete järel sõltumatu inimõiguste komisjon, mida juhatas Sima Samar, ning selle keskset rolli inimõiguste kaitsmisel;
- E. arvestades, et uue seaduseelnõuga šiidi naiste isikustaatus kohta, mille kiitsid hiljuti heaks Afganistani parlamendi mõlemad koad, seatakse ranged piirangud naiste liikumisvabadusele, keelates neil kodust väljumise muul kui nn seadusest tuleneval põhjusel, sunnitakse naisi alistuma oma abikaasade seksuaalihale ja seadustatakse seeläbi abielusisene vägistamine ning edendatakse naiste diskrimineerimist abielu, lahutuse, pärandi ja haridusele juurdepääsu valdkonnas, mis on vastuolus rahvusvaheliste inimõiguste, eriti naiste õiguste rahvusvaheliste normidega;

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2009)0023.

- F. arvestades, et nimetatud seaduseelnõu, mis puudutab 15–20% elanikkonnast, ei kuulu veel kohaldamisele, kuna seda ei ole veel hoolimata Afganistani presidendi Hamid Karzai allkirjastamisest avaldatud valitsuse ametlikus teatajas;
- G. arvestades, et nimetatud seaduseelnõu edastati sellele nii Afganistanis kui välismaal osaks saanud kriitika tõttu Afganistani justiitsministeeriumile eesmärgiga kontrollida õigusakti vastavust Afganistani valitsuse kohustustele seoses rahvusvaheliste konventsioonidega naiste õiguste ja inimõiguste valdkonnas ning selle vastavust põhiseadusele;
- H. arvestades jätkuvat vägivalda aktivistide suhtes, eriti naiste õigusi kaitsvate aktivistide suhtes, ning arvestades, et paljud neist on langenud vastupanuliikujate, eriti radikaalide vägivalda ohvriks, sealhulgas Afganistani naiste õiguste kaitsja ja Kandahāri provintsi nõukogu liige Sitara Achakzai, kes mõrvati oma maja ees, Gul Pecha ja Abdul Aziz, kes tapeti pärast süüdistusi ebamoraalsetes tegudes ja kellele konservatiivsete vaimulike nõukogu määras surmanuhtluse, ning Malai Kakar, esimene naispolitseinik Kandahāris, kes juhatas nimetatud linna naistevastaste kuritegude politseiosakonda;
- I. arvestades, et 23-aastasele Afganistani ajakirjanikule Perwiz Kambakhshile määrati karistusena surmanuhtlus selle eest, et ta levitas artiklit naiste õigustest islamimaailmas, mis muudeti pärast ägedaid rahvusvahelisi proteste 20-aastaseks vangistuseks;
- J. arvestades, et jätkuvalt ähvardatakse ja hirmutatakse avalikus elus osalevaid ja töökohal väljaspool kodu viibivaid naisi, mida on kinnitatud ÜRO aruannetes; arvestades hiljutisi aruandeid raskuste kohta tütarlaste osakaalu suurendamisel haridussüsteemis, mille vastu võitlevad vastupanuliikujad ja radikaalid;
- K. arvestades viimastel aastatel on korduvalt teatatud juhtumitest, kus noored naised võtavad endalt elu, et pääseda sundabielust või koduvägivallast,
1. nõuab Afganistanis elavaid šiiidi naiste isikustatust käsitleva seaduseelnõu läbivaatamist, kuna on selge, et selle sisu ei ole kooskõlas meeste ja naiste vahelise võrdõiguslikkuse põhimõttega, nagu see on sätestatud põhiseaduses ja rahvusvahelistes konventsioonides;
 2. rõhutab sellise õigusakti vastuvõtmisega kaasnevat ohtusid, mida kohaldatakse vaid teatud ühiskonnaosale, mistõttu sellega edendatakse diskrimineerimist ja ebaõiglust;
 3. soovib Afganistani justiitsministeeriumil tühistada kõik õigusaktid, millega diskrimineeritakse naisi ja mis on vastuolus Afganistani poolt sõlmitud rahvusvaheliste lepingutega;
 4. on arvamusel, et riigi demokraatliku arengu seisukohast on oluline, et Afganistan pühenduks inimõigustele üldiselt ja eriti naiste õigustele, kuna naised mängivad riigi arengus olulist rolli ja neile tuleb täielikult tagada nende põhi- ja demokraatlikud õigused; taaskinnitab oma toetust diskrimineerimise kõigi vormide, sealhulgas usulise ja soolise diskrimineerimise vastasele võitlusele;
 5. tuletab meelde, et Euroopa Liidu strateegiadokumendis Afganistani kohta aastateks 2007–2013 käsitletakse meeste ja naiste vahelist võrdõiguslikkust ning naiste õigusi Afganistani riikliku arengustrategia esmatähtsa osana;
 6. tervitab nende Afganistani naiste julgust ja väljendab oma toetust neile, kes osalesid uue seaduseelnõu vastasel meeleavaldusel Kabulis; mõistab hukka vägivalda, mille ohvriks nad langesid nimetatud meeleavaldusel ja nõuab Afganistani võimudelt nende naiste kaitstuse tagamist;

7. mõistab hukka inimõiguste ja Afganistani naiste emantsipatsiooni eest võitlejate mõrvamised, eriti hiljutise piirkondliku tasandi poliitiku Sitara Achikzai mõrva;
8. tõdeb kokkumusega, et Afganistani kõrgem kohus kinnitas Perwiz Kambakhshi suhtes tehtud kohtuotsust, mõistes talle 20-aastase vanglakaristuse jumalateotuse eest, ning kutsub president Karzaid üles andma armu hr Kambakhshile ja andma luba tema vabastamiseks;
9. kutsub Afganistani võime, sealhulgas kohalikke omavalitsusi üles võtma kõikvõimalikke meetmeid naiste kaitsmiseks seksuaalse vägivalga ja muude sool põhinevate vägivallavormide vastu ning andma kohtu ette niisuguse vägivalla toimepanijad;
10. on arvamusel, et viimastel aastatel naiste ja meeste vahelise võrdõiguslikkuse valdkonnas tehtud edusamme, mis on nõudnud suurt pingutust, ei tohi tuua ohvriks valimiseelsele erakondadevahelisele võitlusele;
11. julgustab naisi kandideerima eelolevaks 20. augustiks 2009 kavandatud presidendivalimistel ja nõuab, et Afganistani naised saaksid täieõiguslikult osaleda otsustusprotsessis ja kasutada oma muid õigusi, sealhulgas õigus kandideerida valimistel ja olla nimetatud kõrgetesse riigiametitesse;
12. kutsub nõukogu, komisjoni ja liikmesriike üles jätkuvalt tõstatama šiidi naiste isikustaatust käsitleva seaduse küsimust ning naiste ja laste diskrimineerimise kõikide vormide küsimust nimetatud diskrimineerimise vastuvõetamatuse ja vastuolu valguses seoses rahvusvahelise üldsuse pikaajaliste kohustustega aidata Afganistani tema rehabiliteerimis- ja ülesehitamisalastes pingutustes;
13. kutsub komisjoni üles pakkuma Afganistani naisküsimustega tegelevale ministeeriumile otsust rahalist ja kavandamisabi ning edendama soopõhise lähenemise süsteemset integreerimist kogu Afganistani arengupoliitikasse;
14. kutsub ÜRO naiste arengufondi (UNIFEM) üles erilisele valvsusele;
15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, Afganistani Islamivabariigi valitsusele ja parlamendile ning sõltumatule inimõiguste komisjoni presidendile.